

"Mængden af viden vokser eksplosivt i disse år. Det er der også et potentiale i, for så er der mere interessant at komme efter på mange områder. Det kan skabe nye og ivrige læsere, der gerne vil dykke ned i og forfølge deres interesser. Jeg ser også oplagte muligheder i nye medier, for eksempel hvis vi i højere grad anerkender, at lydbøger også er vejen til læsning. Det er blevet nemmere at lave "to go"-læsetilbud, fordi så mange har en smartphone, der kan bruges som læsemedie på farten. Det kan vi få mere ud af. Min pointe er, at vi skal skabe rige muligheder for, at børn kan forholde sig til ord og litteratur i mange former."

Citat: Lene Graugaard-Jensen
læringskonsulent, Randers Bibliotek

Hvad er de største udfordringer, når det gælder børn og unges lystlæsning og læsekultur i dag?

Kampen om opmærksomhed er hård, og det gælder for både børn og voksne. Jeg hæfter mig ved, at undersøgelsen Børns læsning 2017 klart viser, at læsning er den sidste udvej for børnene. De læser først, når alle andre muligheder er udtømt. Og der er rigeligt at vælge imellem. Der er så mange led før læsningen. Mange af undersøgelsens konklusioner vil også dække voksne, som har svært ved at være gode rollemodeller. Med det mener jeg, at vi er ramt af det samme mylder af tilbud, og vi læser også mest i ferierne, når vi har fået overstået alt andet. Det er ikke nok. Gryden skal holdes i kog året rundt. Læsemusklen skal ikke bare trænes uden for hverdagen. Børn har en bevidsthed om, at læsning er vigtig, og at læsning er noget, der tager tid. Men vi får ikke skabt de rigtige betingelser for, at tiden til læsning bliver prioriteret. Som voksne viser vi ikke selv vejen.

Hvilke potentialer ser du i børn og unges læsning i dag og i fremtiden?

Det klassiske dannespotentialer i læsningen og litteraturen er det samme i mine øjne. Læsning er selve nøglen til viden og oplevelser, og i læsningen kan man få et nuanceret indblik i andres liv. Læsning gør os bedre til at forstå andre og kan medvirke til at øge vores tolerance over for andre mennesker. Det er der brug for i en moderne, kompleks børnehverdag.

Mængden af viden vokser eksplosivt i disse år. Det er der også et potentiale i, for så er der mere interessant at komme efter på mange områder. Det kan skabe nye og ivrige læsere, der gerne vil dykke ned i og forfølge deres interesser. Jeg ser også oplagte muligheder i nye medier, for eksempel hvis vi i højere grad anerkender, at lydbøger også er vejen til læsning. Det er blevet nemmere at lave "to go"-læsetilbud, fordi så mange har en smartphone, der kan bruges som læsemedie på farten. Det kan vi få mere ud af. Min pointe er, at vi skal skabe rige muligheder for, at børn kan forholde sig til ord og litteratur i mange former.

Vi kan også komme langt ved at sætte mere fokus på valg og inspiration. Hvordan vælger man en god bog? Hvordan vælger man rigtigt? Det er svært for mange børn. Et nøgleord for mig er "servering". Der skal være nogle voksne, som sammen med børn, tør at lave et udvalg af læsestof og anrette appetitvækkende serveringer til andre. Mødre er vigtige, fordi de står for hovedserveringen. Mødre står for hovedparten af læsetræningen. Derfor er vi nødt til at interessere os for de mødre, der ikke kommer på folkebiblioteket. Vi må komme uden for murene – uden at blive missionerende.

Hvad skal der til, hvis en national læsestrategi for børn og unge skal bære frugt?

Vi skal have et stærkt svar på spørgsmålet: Hvad er meningen med at læse? Hvad får jeg ud af det? Det fordrer, at vi får defineret et fælles mål om læsningens betydning og vigtighed. Skolen skal ikke have et mål, mens folkebibliotekerne har et andet. Samarbejdet om læsning skal være orienteret mod hele barnet. Man kan bruge dette enkle billede, der illustrerer den nuværende rollefordeling: Hjerne, hjerte og fødder.

Hjernen er skolens domæne. Her læser man for at blive klog og lære. Hjertet er læseglæden og lysten. Her vil folkebiblioteket gerne byde ind. Fødderne er den behårede læsetræning. Det tror vi på, at hjemmet klarer 100 procent. Hvis vi for alvor vil løfte børns læsning, så skal alle parter sigte

mod hjernen, hjertet og fødderne. Læringen skal foregå på alle niveauer. Det virker. I praksis betyder det, at folkebiblioteker også skal facilitere læsetræning eller hjælpe forældre med denne opgave. Her begynder det at blive interessant, fordi det udfordrer bibliotekernes selvforståelse. Skolen skal tilsvarende også arbejde for at styrke læselysten. Ikke fordi det giver højere karakterer, men fordi alle parter tror på, at læsning i sig selv er vigtig. Vi må opløse grænserne mellem lyst, læring og pligt, hvis vi vil skabe en stærk læsekultur, som børn ikke kun forbinder med det at gå i skole.